

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาและการศึกษาค้นคว้า ออกเป็น 8 คำนวด้วยกัน คือ

1. ความเป็นมาของกิจกรรมสร้างนิสัย
2. ความหมายของกิจกรรมสร้างนิสัย
3. ประเภทของกิจกรรมสร้างนิสัย
4. เนื้อหาของการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย
5. อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสร้างนิสัยของเด็ก
6. หลักการในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย
7. แผนงานพัฒนาลักษณะนิสัยนักเรียนของกรุงเทพมหานคร
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความเป็นมาของกิจกรรมสร้างนิสัย

การศึกษาของไทยก่อนมีระบบโรงเรียน ได้เน้นการอบรมบ่มนิสัยเด็กเป็นสำคัญ อยู่แล้ว เด็กผู้ชายได้รับการฝึกฝนอบรมในวัด โดยมีพระเป็นผู้สอน ส่วนเด็กผู้หญิงได้รับการ สอนจากครอบครัว ต่อมาเมื่อมีการศึกษาในระบบโรงเรียนสำหรับทวยราษฎร์ ในรัชกาล พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้กำหนดวิชาต่าง ๆ ไว้ในหลักสูตร วิชาที่ ได้รับความเอาใจใส่มากในเกือบทุกหลักสูตร ซึ่งจะช่วยพัฒนานิสัยเด็ก คือ จริยศึกษา ดัง จะเห็นได้จาก กฎพิทักษ์การศึกษาเป็นหลักสูตรในโรงเรียนมูลนิธิ พ.ศ. 2435 ซึ่งถือได้ว่าเป็นหลักสูตรฉบับแรก โดยมีวิชาชื่อธรรมจารี ต่อมาในหลักสูตรสามัญศึกษา พ.ศ. 2448 ใช้ชื่อว่าวิชาจรรยา จะเห็นได้ว่าหลักสูตรในระยะนี้ การสร้างนิสัยเด็กจะได้รับ

อิทธิพลจากศาสนาแทบทั้งสิ้น จนถึงหลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2456 ได้เริ่มมีวิชา
 ลูกเสือ และวิชาลูกเสือก็ใช้เรื่อยมาแม้โครงการศึกษา พ.ศ. 2464 ก็มีให้มีการเปลี่ยนแปลง
 แปลงแต่อย่างใดจนกระทั่งถึง ระยะเวลา หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในหลักสูตร
 ประถมศึกษา พ.ศ. 2480 ได้จัดให้ลูกเสือหรืออนุสาภาภาษาตเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร
 ต่อมา พ.ศ. 2491 ได้มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ได้ให้วิชาพลศึกษาและลูกเสือหรือ
 อนุภาภาษาหลอมรวมเข้าด้วยกัน เป็น 3 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ และในหลักสูตร พ.ศ. 2498
 ได้จัดกิจกรรมพิเศษขึ้นเป็นหมวดวิชาหนึ่งในหลักสูตรฉบับนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, กรม
 วิชาการ 2513:8-56) ต่อมาในหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พ.ศ. 2503 ได้ระบุ
 ไว้ว่า โรงเรียนต้องจัดให้มีกิจกรรมลูกเสือ อนุภาชาติ หรือกิจกรรมพิเศษอื่น ๆ นอก
 เวลาเรียนที่กำหนดไว้ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง และจัดให้มีการประชุมอบรม
 สวดมนต์ ไหว้พระตามโอกาสอันควร และเหมาะสมกับท้องถิ่นนอกเวลาเรียนอย่างน้อย
 สัปดาห์ละครึ่งชั่วโมง (กระทรวงศึกษาธิการ, กรมวิชาการ 2514:4) จึงเห็นได้ว่า
 การสร้างนิสัยเด็กในระยะต่อ ๆ มาจะใช้วิชาลูกเสือ และอนุภาชาติเป็นหลักจนถึงปัจจุบัน
 นี้หลักสูตรประถมศึกษา พ.ศ. 2521 ได้จัดให้มีกิจกรรมสร้างนิสัยซึ่งอยู่ในกลุ่มสร้าง
 เสริมลักษณะนิสัย โดยกิจกรรมสร้างนิสัยมีทั้งส่วนที่สอนสอดแทรกไปในกลุ่มอื่น ๆ กับที่
 ท่องสอนเป็นพิเศษ เช่น ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กิจกรรมสร้างนิสัยได้สอดแทรกไปในกลุ่มอื่น ๆ
 จึงไม่มีความ^{ดียว}เวลาของกิจกรรมสร้างนิสัยแยกต่างหาก ส่วนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ขึ้นไปนั้น
 กิจกรรมส่วนหนึ่งได้สอดสอดแทรกหรือสอนรวมไปกับกลุ่มประสบการณ์อื่นตามความเหมาะสมแล้ว
 คงเหลือส่วนที่เป็นลูกเสือ เนตรนารี และยูวกาชาตที่ท่องสอนเป็นพิเศษ รวมทั้งกิจกรรมอื่น ๆ
 ที่โรงเรียนจัดให้มีขึ้นตามสภาพของโรงเรียน การสร้างนิสัยเด็กในระยะ
 ระยะเวลาหลัง ๆ จะให้เด็กได้ฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดนิสัยที่ดีด้วยการทำกิจกรรม ซึ่งมีในรูป
 กิจกรรมของลูกเสือ ยูวกาชาต และกิจกรรมพิเศษ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร และ
 เช่นเดียวกับ ดุสดี กุฏอินทร์ (2525:362-391) ได้กล่าวว่า กิจกรรมสร้างนิสัย
 ได้มีมานานในรูปของกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมพิเศษ กิจกรรมที่นำมารวม
 ในกิจกรรมสร้างนิสัยได้แก่กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของนักเรียนประถม
 ศึกษา ซึ่งแต่เดิมเรียกว่ากิจกรรมพิเศษ หรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร การที่นำกิจกรรม
 สร้างนิสัยมารวมไว้ในหลักสูตรประถมศึกษา ก็เนื่องจากจุดหมายของหลักสูตรหลายข้อ

เน้นด้านการสร้างเสริมลักษณะนิสัยอันดีงามให้แก่นักเรียน

ความหมายของกิจกรรมสร้างนิสัย

✓ คำว่ากิจกรรมสร้างนิสัย ตามหนังสือพจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 ได้ให้คำจำกัดความของคำต่อไปนี้ว่า กิจกรรม หมายถึงการปฏิบัติงานอันเกี่ยวเนื่องกับการศึกษา สร้าง หมายถึง ก่อ ปลูก ทำ เพาะ ทำให้เกิดขึ้นหรือมีขึ้น นิสัย หมายถึง ความประพฤติที่เคยชิน ดังนั้นเมื่อรวมคำว่า กิจกรรมสร้างนิสัย เข้าด้วยกันแล้วสรุปได้ว่า กิจกรรมสร้างนิสัย หมายถึงการปฏิบัติงานทางการศึกษา ที่จะทำให้เกิดความประพฤติของเยาวชนไทยเกิดขึ้นหรือมีขึ้นโดยเพิ่มเติมนิสัยบางประการที่ยังไม่มีให้มีขึ้น และเป็นการเปลี่ยนแปลงลักษณะนิสัยบางอย่างให้ดีขึ้น

จรรยาพร ธรนิษฐ์ และสมาน งามสนธิ (2525:158) ได้ให้คความหมายของกิจกรรมสร้างนิสัยว่า เป็นกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความประพฤติที่เคยชินในทางที่ดี เพื่อส่งเสริมให้เด็กมีบุคลิกภาพ พัฒนาตนเอง และสังคม มีความรับผิดชอบ สามารถทำงานและดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นสุข ซึ่งก็สอดคล้องกับ ดุสดี ภูอินทร์ (2525:391) ที่กล่าวว่า กิจกรรมสร้างนิสัยเป็นกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีบุคลิกภาพพัฒนาตนเองและสังคม มีความรับผิดชอบสามารถทำงานและดำรงชีวิตร่วมกับบุคคลอื่นได้อย่างเป็นสุข

สรุปได้ว่า กิจกรรมสร้างนิสัย หมายถึง กิจกรรมที่จะช่วยปรับปรุงแก้ไขความประพฤติให้ดีขึ้น และปลูกฝังความประพฤติที่เคยชินในทางที่ดี ทั้งนี้โดยมุ่งให้ทุกคนได้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุขนั่นเอง

ประเภทของการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย

การจัดกิจกรรมสร้างนิสัยสามารถจำแนกได้ 3 ประเภทคือ

ก. จำแนกตามลักษณะการจัด แบ่งเป็น

1. กิจกรรมที่สำเร็จออกมาในรูป รูปธรรมเช่นการทำสมุดภาพการจัดภาพผนัง ฯลฯ

2. กิจกรรมที่ไม่สำเร็จออกมาเป็นรูปธรรมโดยตรงหรือออกมาในแบบนามธรรม เช่น การศึกษานอกสถานที่ การอภิปราย การโต้วาที การเชิญวิทยากรมาบรรยาย

3. กิจกรรมที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำและต่อเนื่องกัน เป็นระยะเวลานาน เช่น กรรมการนักเรียน สภานักเรียน การจัดชมรมต่าง ๆ กิจกรรมลูกเสือและยุวกาชาด ฯลฯ (จรรยาพร ชรินทร์ และสมาน งามสนิท 2522:162)

ข. จำแนกตามลักษณะการติดตามเวลาหรือฤดูกาล

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2522) ได้เสนอแนะกิจกรรมสร้างนิสัยให้เหมาะสมกับเวลาสภาพปัญหาและความต้องการ ของแต่ละโรงเรียนไว้ในคู่มือปฏิบัติกิจกรรมสร้างนิสัยสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. กิจกรรมประจำวัน ได้แก่ การเคารพธงชาติ การอบรมหน้าเสาธง การฝึกกายบริหาร การทำความสะอาดนครุ การตรวจการแต่งกาย การเก็บรักษาเครื่องใช้และอุปกรณ์การเรียน การรับประทานอาหารและการดื่มน้ำ การตรวจสุขภาพประจำวัน การใช้และการดูแลรักษาความสะอาดอาคารสถานที่ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ การใช้คำพูดอันเป็นมารยาทในสังคมที่เหมาะสม ความซื่อสัตย์ การตรงต่อเวลา การสวดมนต์ไหว้พระประจำวัน

2. กิจกรรมในรอบสัปดาห์ ได้แก่ การฝึกมารยาท การจัดป้ายนิเทศ การประชุมนักเรียนประจำสัปดาห์ การสวดมนต์ไหว้พระประจำสัปดาห์

3. กิจกรรมในรอบเดือน ได้แก่ การจัดทำหนังสือพิมพ์ของชั้นเรียน การเชิญวิทยากร มาให้ความรู้ การเชิญเจ้าหน้าที่อนามัยมาตรวจสุขภาพของนักเรียน การบันทึกน้ำหนักและส่วนสูงของนักเรียน การพบปะหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน ที่รับความคิดเห็น

4. กิจกรรมประจำภาคเรียน ได้แก่ การคัดเลือกนักเรียนดีเด่นประจำภาคเรียน กิจกรรมการเกษตร งานอาสาพัฒนาท้องถิ่น วันบำเพ็ญประโยชน์ในโรงเรียน การพึ่งเทศน์หรือจัดพิธีกรรมทางศาสนาอื่น งานวันปิดภาคเรียน

5. กิจกรรมในรอบปี ได้แก่ กิจกรรมไหว้ครู การจัดงานวัดเด็ก การจัดตั้งสภานักเรียน การศึกษานอกสถานที่ การจัดตั้งชมรมหรือชุมนุม กิจกรรมสหการ

วันสำคัญทางพุทธศาสนาและศาสนาอื่น วันสำคัญตามประเพณีของท้องถิ่น การประกวด กิจกรรมนักเรียน การแสดงศิลปะและหัตถกรรมนักเรียน การจัดนิทรรศการ การจัด งานประจำปีของโรงเรียน การสะสมสิ่งต่าง ๆ การบันทึกและรายงาน การตรวจสอบ สุขภาพประจำปี การแข่งขันกีฬาภายในโรงเรียน

ค. จำแนกตามลักษณะพัฒนาการและความสนใจของเด็ก ในหลักสูตร ประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ใ้แบ่งกิจกรรมสร้างนิสัย ดังนี้

1. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสุขภาพกายและใจ
2. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสติปัญญา
3. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสังคม
4. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางศิลปะ และวัฒนธรรม
5. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางจริยธรรมและขนบธรรมเนียม ประเพณี
6. กิจกรรมเน้นความสนใจเกี่ยวกับสถานที่และอาชีพของชุมชน

เนื้อหาของการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย

เนื้อหาของกิจกรรมสร้างนิสัยในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (กระทรวงศึกษาธิการ 2520:340-379) แบ่งออกเป็น 3 ช่วง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ซึ่งแต่ละช่วงอาจมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เนื้อหา/กิจกรรม	ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
1. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสุขภาพกายและใจ			
1.1 การจัดมุมบ้าน	✓	-	-
1.2 การเก็บรวบรวมหรือสะสม	✓	✓	-
1.3 การปั้น	✓	-	-
1.4 จัดกระบะทรายหรือเขียนภาพควยนิ้วมือ	✓	-	-
1.5 หักดอกไม้เป็นรูปต่าง ๆ	✓	-	-
1.6 ทำของเล่นง่าย ๆ	✓	✓	-
1.7 รู้จักไข้และเก็บของที่ทำให้เกิดอันตราย	✓	-	-
1.8 รู้จักไข้ไฟฟ้าและรักษาความปลอดภัย	✓	-	-
1.9 การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการป้องกันภัย	✓	-	-
1.10 กิจกรรมการแสดงละคร	✓	✓	✓
1.11 เล่นกีฬาที่สนใจ	✓	-	-
1.12 ทำอาหารง่าย ๆ และทำน้ำผลไม้	-	✓	-
1.13 ทำของใช้ เช่นผ้าเช็ดหน้า ฯลฯ	-	✓	-
1.14 จัดวันหรือสัปดาห์ที่เกี่ยวกับสุขภาพหรือความสะอาด	-	✓	✓
1.15 ทำงานอดิเรก	-	-	✓
1.16 จัดชมรมต่าง ๆ ในโรงเรียน	-	-	✓
1.17 จัดอภิปรายเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวัน	-	-	✓
1.18 จัดกิจกรรมรับประทานอาหารร่วมกัน	-	-	✓
1.19 กิจกรรมการสำรวจสิ่งที่เป็นอันตรายในห้องถิ่น	✓	-	-

เนื้อหา/กิจกรรม	ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
2. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสติปัญญา			
2.1 ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์	✓	-	-
2.2 รู้จักบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติ	✓	-	-
2.3 เลือกใช้วัสดุให้เกิดประโยชน์	✓	-	-
2.4 อภิปรายข้อเสียของการทิ้งสิ่งปฏิกูล ลงในที่สาธารณะ	✓	-	-
2.5 รวบรวมข่าวเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม จากสิ่งพิมพ์	✓	✓	-
2.6 สังเกตและบันทึกการเปลี่ยนแปลงของ ธรรมชาติ	✓	-	-
2.7 จัดชุมนุมทางวิชาการและชุมนุมค่านอื่นๆ	-	✓	✓
2.8 ทำรายงานการศึกษาคนควา	-	✓	✓
2.9 เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาบรรยายให้ ความรู้	-	-	✓
2.10 ให้นักเรียนรวมกิจกรรมในโรงเรียน เกี่ยวกับการซื้อขายการผลิตและการ บริโภค	-	-	✓
2.11 อภิปรายเกี่ยวกับหน้าที่ของพลเมืองดี	-	-	✓
3. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางสังคม			
3.1 เล่นสมมติเพื่อให้เกิดความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์	✓	-	-
3.2 รู้จักใช้เครื่องมือในบ้านอย่างปลอดภัย	✓	-	-
3.3 จัดให้มีการรับประทานอาหารร่วมกัน	✓	-	-
3.4 จัดตกแต่งและดูแลห้องเรียน	✓	-	-

เนื้อหา/กิจกรรม	ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
3.5 ใ้รับนิคชอบเกี่ยวกับความสะอาดความสวยงามของบริเวณโรงเรียน	✓	✓	✓
3.6 ใ้รู้จักบุคลากรในโรงเรียนที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ	✓	-	-
3.7 พานักเรียนไปดูกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งสภา หรือกรรมการนักเรียน	✓	✓	✓
3.8 เลือกตั้งหัวหน้าชั้น กลุ่มทำงาน และหัวหน้ากลุ่มทำงาน	✓	✓	✓
3.9 ใ้ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดโรงเรียน	✓	✓	✓
3.10 จัดสัปดาห์การรักษาความสะอาด	✓	-	-
3.11 ทำสมุทภาพพระราชกรณียกิจ การส่งเสริมประชาธิปไตย และกิจกรรมเกี่ยวกับการสังคมนาสงเคราะห์	-	✓	-
3.12 จัดตั้งกรรมการนักเรียนฝึกทำงานด้วยการปฏิบัติจริง	-	✓	-
3.13 จัดกลุ่มอภิปราย ชักถาม วิจารณ์ ใ้ควาที่ ในเรื่องราวต่าง ๆ	-	✓	✓
3.14 ส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด และผู้นำใ้เพ็ญประโยชน์	-	✓	-
3.15 ประกาศยของชมเชยนักเรียนใ้มีความประพฤติและมารยาทดี	-	-	✓
3.16 รวบรวมเพลงที่ใ้ทำให้เกิดความสนใจในการบำเพ็ญประโยชน์	-	-	✓
3.17 ส่งเสริมใ้มีการเยี่ยมห้องเรียนหรือโรงเรียนอื่น ๆ	-	-	✓

เนื้อหา/กิจกรรม	ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
3.18 จัดหุ่นจำลองแสดงสภาพท้องถิ่นตามประวัติศาสตร์และปัจจุบัน	-	-	✓
4. กิจกรรมพัฒนาการทางศิลปะและวัฒนธรรม			
4.1 รู้จักสังเกตความแตกต่างระหว่างสิ่งประณีต ศิลปะ โบราณ วัฒนธรรม และสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ	✓	✓	-
4.2 ศึกษาสถานที่	✓	✓	-
4.3 ฝึกการฟังเสียงชนิดต่าง ๆ	✓	-	-
4.4 สังเกตความเปลี่ยนแปลงความสวยงามของธรรมชาติตามฤดูกาล	✓	-	-
4.5 จัดนิทรรศการ	✓	✓	-
4.6 เล่นสื่ด้วยวิธีการต่าง ๆ	✓	-	-
4.7 จัดกิจกรรมให้นักเรียนแสดงออกถึงความซาบซึ้งในความงามตามธรรมชาติ	-	✓	-
4.8 เชิญวิทยากร มาให้ความรู้ทางศิลปะและวัฒนธรรม	-	✓	-
4.9 ให้นักเรียนแต่งความหรือวาดภาพจากของจริงจากภาพ หรือคำประพันธ์ที่เกี่ยวกับธรรมชาติ	-	-	✓
4.10 ฟังและร้องเพลงอย่างเข้าใจในระดับเสียงทั้งไทยและสากล	-	-	✓
4.11 ฝึกแยกเสียงดนตรีท้องถิ่นและสากล	-	-	✓
4.12 ฝึกสำรวจและเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรีหรือเพลง	-	-	✓

เนื้อหา/กิจกรรม	ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
4.13 รู้จักวิจารณ์วัฒนธรรมประเพณีต่าง ๆ ในแง่ของเศรษฐกิจและสังคม	-	-	✓
4.14 เล่นแต่งกายถูกต้องตามสัญลักษณ์ประจำ ชาติและท้องถิ่นต่างๆ	-	-	✓
4.15 ให้ความรู้ค่าความงาม ความประณีต และศิลปะของเครื่องมือเครื่องใช้ ประจำท้องถิ่น	-	-	✓
5. กิจกรรมเน้นพัฒนาการทางจริยธรรม และ ขนบธรรมเนียมประเพณี			
5.1 นักเรียนสนทนาซักถามและร่วมกิจกรรม ตามขนบธรรมเนียมประเพณีและศาสนา ของท้องถิ่น	✓	✓	✓
5.2 สังเกตความประพฤติและการปฏิบัติของ ผู้ที่ประพฤติดีแล้วนำมาสนทนาซักถาม	✓	✓	-
5.3 จัดสัปดาห์ส่งเสริมวัฒนธรรม	✓	✓	-
5.4 จัดกิจกรรมทางศาสนาที่นักเรียนนับถือ	-	-	✓
5.5 จัดอบรมอาสาพัฒนาท้องถิ่น	-	-	✓
6. กิจกรรมเน้นความสนใจเกี่ยวกับสถานที่และ อาชีพของชุมชน			
6.1 รู้จักและใช้สถานที่ต่าง ๆ ของโรงเรียน	✓	-	-
6.2 ศึกษาออกสถานที่	✓	✓	✓
6.3 รู้จักใช้บริการของสถานที่ให้บริการแก่ ประชาชนในท้องถิ่น	✓	✓	✓

เนื้อหา/กิจกรรม	ป. 1-2	ป. 3-4	ป. 5-6
6.4 เชิญวิทยากรท้องถิ่นมาให้ความรู้	✓	-	-
6.5 ทำสมุดภาพความเป็นอยู่และอาชีพของคนในท้องถิ่น	✓	-	-
6.6 สังเกต บันทึก และทำรายงานเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	-	✓	✓
6.7 พบปะแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคคลที่มีอาชีพต่างๆ กันในท้องถิ่น แล้วทำรายงาน	-	-	✓
6.8 ศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับอาชีพในท้องถิ่น จากภาพหรือข้อความ	-	-	✓

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสร้างนิสัยของเด็ก

อิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อการสร้างนิสัยของเด็ก สามารถแบ่งได้หลายอย่าง แล้วแต่ผู้จำแนกดังต่อไปนี้

สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม และจรรยา สุวรรณสิทธิ์ ได้จำแนกปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและนิสัยของเด็กไว้สอดคล้องกัน สรุปได้ดังนี้

ก. พันธุกรรมที่ได้รับมาจากบรรพบุรุษ ได้แก่ โครงสร้างทางร่างกาย สัญชาตญาณ ความคิด การกระทำ โรคนัย ลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ เป็นต้น

ข. สิ่งแวดล้อม ได้แก่ อาหาร อากาศ สถานที่อยู่ ความเชื่อ ศาสนา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีและศีลธรรม

ค. การศึกษาเล่าเรียน หรือการฝึกฝนอบรม (สุชา และสุรางค์ จันทน์เอม 2521, จรรยา สุวรรณสิทธิ์ 2522 อ้างถึงใน จรววยพร ธรนิษฐ์ และสมาน งามสนธิ 2525: 152-159)

ส่วนในรายงานการสัมมนาเรื่องการเสริมสร้างลักษณะนิสัยเยาวชนไทย (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะครุศาสตร์ 2521:23-66) ได้แบ่งอิทธิพลต่าง ๆ ที่มีผลต่อลักษณะนิสัยเยาวชนไทยเป็นด้านต่าง ๆ ดังนี้

ก. อิทธิพลทางบ้านวัฒนธรรม ส่วนมากส่งเสริมให้เยาวชนมีนิสัยในทางที่ดี ได้แก่ การทำงานด้วยความสนุกสนานขยันขันแข็ง มีมารยาทไทยที่เป็นแบบอย่างที่ดี มีระบบอาวุโสที่ต้องเคารพเชื่อฟัง ส่วนในเรื่องเวลานั้นคนไทยไม่ค่อยเห็นความสำคัญของเวลา จึงมีผลให้เยาวชนเป็นคนไม่ตรงต่อเวลา และการแต่งกายที่พยายามเลียนแบบวัฒนธรรมของตะวันตก

ข. อิทธิพลทางบ้านศาสนา ช่วยให้เยาวชนเป็นคนดีมีศีลธรรม โดยได้รับการอบรมสั่งสอนทางบ้านศีลธรรมจากพระสงฆ์โดยตรง หรือจากโรงเรียนและบิดามารดา

ค. อิทธิพลทางบ้าน ได้แก่

1. การอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา เช่น บิดามารดาที่รักตามใจ ลูกเกินไป หรือบังคับมากเกินไปจะทำให้เยาวชนเกิดความไม่มั่นใจในตนเอง บิดามารดาที่แยกกันอยู่เป็นสาเหตุให้เยาวชนประพฤติกินไปในทางที่เสื่อมเสีย เป็นต้น

2. สมาชิกภายในบ้าน หากรักใคร่กลมเกลียวกันก็จะทำให้เยาวชนมีความมั่นใจตนเอง มีความเอื้อเฟื้อ

3. สภาพบ้าน หากบ้านคับแคบ รกรุงรังทำให้เยาวชนมีนิสัยมักง่าย การจัดบ้านที่เป็นระเบียบทำให้เยาวชนรักความสะอาดความมีระเบียบ

4. สิ่งแวดล้อมรอบ ๆ บ้าน เยาวชนที่อยู่ในบริเวณที่เพื่อนบ้านมีนิสัยซื่อสัตย์สุจริต ย่อมเป็นผลให้เยาวชนมีนิสัยเช่นนั้นด้วย

ค. อิทธิพลทางโรงเรียน ที่สำคัญได้แก่

1. ครูจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดี

2. การเรียนการสอนในห้องเรียน ควรให้โอกาสนักเรียนทำงานร่วมกัน และรู้จักค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

3. เพื่อน การคบเพื่อนที่ดีจะนำไปสู่ลักษณะนิสัยที่ดี

4. หลักสูตรจัดสนองความต้องการของเยาวชน และมุ่งสร้างลักษณะนิสัยของเยาวชน

5. สภาพโรงเรียน ควรจัดบรรยากาศภายในบริเวณโรงเรียน และในห้องเรียนให้สงบ สะอาด ร่มรื่น น่าเรียน

จ. อิทธิพลทางสังคม

1. ค่านิยมของคนไทย ทำให้เยาวชนปฏิบัติตามค่านิยมที่ยึดถืออยู่

2. การเพิ่มจำนวนประชากร มีผลต่อเศรษฐกิจความเป็นอยู่ที่ต้องแก่งแย่งกัน ทำให้เยาวชนมีนิสัยเห็นแก่ตัว และการไม่ได้รับการศึกษาไม่ทั่วถึงทำให้เยาวชนบางส่วนไม่ได้รับการอบรมความประพฤติในทางที่ดี

3. องค์การต่าง ๆ ที่จัดกิจกรรมนอกหลักสูตร ช่วยสร้างนิสัยที่ดี เช่น ศูนย์เยาวชน สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย เป็นต้น

จ. อิทธิพลทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และการปฏิบัติตนตลอดจนความประพฤติของนักการเมือง มีผลต่อนิสัยของเยาวชนที่จะลอกเลียนแบบ

ข. อิทธิพลทางสื่อมวลชนที่เยาวชนได้รับอยู่ทุกวันนี้ มีอิทธิพลอย่างมากต่อนิสัยความประพฤติที่ดีหรือไม่ดีของเยาวชน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเลือกรับสื่ออย่างที่ดีหรือไม่ดีไปปฏิบัติกันเอง

ค. อิทธิพลทางเศรษฐกิจ ที่แก่งแย่งกัน บัญชาคนว่างงาน ภาวะทางเศรษฐกิจตกต่ำมาก มีผลกระทบกระเทือนต่อพฤติกรรมของเยาวชนให้เป็นคนที่ไม่ดี เห็นแก่ตัว หรือบางคนอาจพึ่งอบายมุขได้

สรุปได้ว่า อิทธิพลที่มีผลต่อการสร้างนิสัยนั้น เกิดจากตัวของบุคคลเอง และสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบ ๆ ตัวของบุคคลนั่นเอง

หลักการในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัย

การจัดกิจกรรมสร้างนิสัยในโรงเรียนที่จะให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตรนั้น ชีร์ยุทส์ เสนิงวงศ์ ณ อุษยุชา (2524:53) ได้กล่าวไว้โดยสรุป มีดังนี้

1. การจัดกิจกรรมสร้างนิสัยในโรงเรียนควรจัดให้เหมาะสม กับสภาพของโรงเรียนและชุมชน

2. การเรียนการสอนกิจกรรมสร้างนิสัย ควรจัดสอนทั้งในและนอกห้องเรียนตามความเหมาะสม และจัดให้นักเรียนได้มีโอกาสฝึกอย่างสม่ำเสมอตลอดปี

3. เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนกิจกรรมสร้างนิสัย โรงเรียนควรจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการสอนกิจกรรมสร้างนิสัย เช่น ความเป็นระเบียบเรียบร้อย การปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ฯลฯ

4. ควรเปิดโอกาสให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นอย่างทั่วถึงทุกคน

ส่วนเอกวิทย์ ณ ถลาง (2522:130-135) ได้เสนอแนะแนวทางในการปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยม และลักษณะนิสัยของเด็ก ซึ่งสามารถใช้เป็นหลักในการจัดกิจกรรมสร้างนิสัยในโรงเรียนได้ ดังนี้

1. สร้างสิ่งแวดล้อมที่อยู่รอบตัวเด็ก ให้เด็กสามารถถูกซึมซับค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังด้วยตนเอง
2. ให้เด็กได้มีโอกาสฝึกทำอย่างที่ดี
3. เสนอปัญหาให้เด็กคิด รู้จักศึกษาวิเคราะห์จนเกิดความสำนึกมากขึ้น และเปลี่ยนแปลงค่านิยมและพฤติกรรมของตนเองโดยไม่รู้ตัว
4. แสวงหาแบบอย่างวัฒนธรรมที่ดีงาม และชี้แนะให้เด็กเข้าใจ
5. จัดโอกาสให้เด็กได้ศึกษาประสบการณ์จากวิชาการบางอย่าง ซึ่งสามารถพัฒนาค่านิยมได้ เช่น วิทยาศาสตร์ ช่วยให้รักความจริง คิดปะชวยซัดเกล้า จิตใจให้ละเอียดอ่อน
6. สร้างและปฏิบัติตามระเบียบวินัย
7. สนทนาวิสาสะในชีวิตประจำวัน เมื่อได้พบเห็นหรือสัมผัสเรื่องต่าง ๆ ทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน

แผนงานพัฒนาลักษณะนิสัยนักเรียนของกรุงเทพมหานคร

แผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2525-2529) ได้มีแผนงานพัฒนาลักษณะนิสัยนักเรียนโดยทำเป็นโครงการขึ้น 2 โครงการ คือ โครงการพัฒนาลักษณะนิสัย และโครงการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และ ยุวกาชาด ซึ่งจะกล่าวถึงโครงการโดยสรุป ดังนี้

โครงการพัฒนาลักษณะนิสัย มุ่งพัฒนาลักษณะนิสัยของนักเรียนให้สอดคล้องกับหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 โครงการนี้จะเน้นเป็นพิเศษในเรื่องการรักษาความสะอาดของร่างกายและสถานที่ ความรักต้นไม้ และสาธารณสมบัติต่าง ๆ

การเป็นสมาชิกที่ดีของชุมชนและชาติ มีความรับผิดชอบต่อครอบครัว โรงเรียน สังคม ปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ วินัย กฎหมายบ้านเมือง และขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของสังคม ตลอดจนความรักชาติ มีความภูมิใจที่เกิดในแผ่นดินคนไทย มีแนวทางการดำเนินงานโดยสำนักการศึกษาจัดทำแผนปฏิบัติงานของโรงเรียน และจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับโครงการ มีศึกษานเทศน์ติดตามการดำเนินงานของโรงเรียน และให้คำแนะนำ ประเมินผลโครงการโดยใช้วิธีสังเกต สัมภาษณ์ สํารวจ และรายงานการปฏิบัติงานเป็นระยะ

โครงการการส่งเสริมกิจกรรมลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดมีวัตถุประสงค์เพื่ออบรมครูให้นำเอาวิธีการไปฝึกอบรมเยาวชนให้มีความเข้าใจในกระบวนการและอุดมการณ์ของลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาด และเพื่อฝึกฝนอบรมเยาวชนให้จงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ยึดมั่นระบอบประชาธิปไตย เป็นพลเมืองที่ดี มีวินัย เห็นใจผู้อื่น พึ่งตนเองได้ ทำงานร่วมกับหมู่คณะได้ และรู้จักการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี มีวิธีดำเนินงานโดยจัดการฝึกอบรมผู้กำกับลูกเสือ เนตรนารี ผู้นำยุวกาชาด ตั้งแต่ชั้นเบื้องต้น จนถึงขั้นสูงสุด สร้างอุปกรณ์การเรียน การสอน จัดหาเอกสารเพื่อฝึกอบรมและเพื่อส่งให้โรงเรียนต่าง ๆ จัดงานชุมนุมลูกเสือในกรุงเทพมหานคร จัดกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์สำหรับลูกเสือ เนตรนารี และยุวกาชาดในโอกาสวันสำคัญต่าง ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องด้วยกิจกรรมนักเรียนหรือกิจกรรมเสริมหลักสูตร เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสร้างนิสัย และยังไม่พบว่ามีผู้ใดทำการวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมสร้างนิสัย ผู้วิจัยจึงศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งมีผู้วิจัยไว้หลายท่านด้วยกัน คือ

ก. การวิจัยเกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การวิจัยเกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในประเทศไทย นั้น รัตภูมิประภัสสร์ศึกษา ปิยวดี นิรังคะเปาระ (2521:หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง

"การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา" ในปี พ.ศ. 2521 เพื่อสำรวจ ปัญหา ศึกษาความคิดเห็น และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู และนักเรียน เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมนักเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร ครู และนักเรียนโรงเรียน ประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่จัดมากที่สุด คือ กิจกรรมลูกเสือและอนุชาต กิจกรรมที่จัดน้อยที่สุดคือ กิจกรรมยุวสหกรณ์ ยุวกลีกร ด้านความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ ของผู้บริหาร ครู และนักเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01

ต่อมาในปี พ.ศ. 2522 วสันต์ พรหมบุญ (2522:หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษา เรื่อง "โปรแกรมการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร" เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในด้านความมุ่งหมาย วิธีการ จัด ประเภทของกิจกรรม การเข้าร่วม ตลอดจนปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ โดย กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นอาจารย์ และนักเรียนประถมศึกษาในกรุงเทพมหานคร ผล การวิจัยพบว่า ความมุ่งหมายที่สำคัญ เพื่อส่งเสริมทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะการเป็น ผู้นำ ผู้ริเริ่มในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรได้แก่ ฝ่ายบริหาร เงินที่นำมาจัดได้มา จากงบประมาณและเรียไรจากนักเรียน เวลาที่ดำเนินการขึ้นอยู่กับชนิดของกิจกรรม หรือจัดวันที่มีการเรียนการสอน ประเภทของกิจกรรมที่จัดขึ้นมี 9 ประเภทคือ กิจกรรม ส่งเสริมการเป็นผู้นำและการปกครองตนเอง การบำเพ็ญประโยชน์และสังคมสงเคราะห์ ศาสนา และประเพณี สังคมและการเข้าสังคม การกีฬา การรื่นเริงหรือนันทนาการ การใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ลูกเสือและเนตรนารี วิชาการ ปัญหาในการจัด กิจกรรมคือ อาจารย์บางท่านไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร อุปสรรคไม่เพียงพอ ผู้ปกครอง นักเรียนไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ควร นักเรียนเองก็ไม่ให้ ความสนใจ ไม่เข้าใจและไม่เห็นความสำคัญของกิจกรรมเสริมหลักสูตร

งานวิจัยของวสันต์ พรหมบุญ มีส่วนที่สอดคล้องและแตกต่างจากงานวิจัยของ อนงค์ศิริ วิชาลัย (2524:หน้าบทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง "การจัดกิจกรรมนักเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพะเยา" ในปี พ.ศ. 2524 เพื่อศึกษาสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียน ด้านการกำหนดจุดมุ่งหมาย

การดำเนินการจัดกิจกรรมประเภทของกิจกรรม การเข้าร่วมกิจกรรมของนักเรียน การประเมินผลตลอดจนปัญหาและอุปสรรค และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และนักเรียนในโรงเรียน ขนาดต่างกันที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละประเภท ตัวอย่างประชากรเป็นครูใหญ่ ครู และนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและขอบเขตในการจัดกิจกรรมเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรมพิจารณาตามความเหมาะสม งบประมาณได้รับการสนับสนุนจากครูใหญ่ ครู และผู้ปกครองนักเรียน ประเภทของกิจกรรมที่จัด ได้แก่ การจัดห้องสมุด การจัดมุมอ่านภายในห้องเรียน การฝึกกายบริหารตอนเช้าก่อนเข้าเรียน เป็นต้น โรงเรียนส่วนใหญ่มีการประเมินผลการจัดกิจกรรม และได้รับความร่วมมือจากครูและนักเรียน ตลอดจนผู้ปกครองนักเรียน ปัญหาที่พบได้แก่ ขาดงบประมาณ อุปกรณ์ สถานที่ บุคลากร ส่วนในด้านความคิดเห็นของครูใหญ่ ครู และนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมวิชาการ การปกครอง และการประชุม แยกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่กิจกรรมการออกกำลังกายและนันทนาการ กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม กิจกรรมการบำเพ็ญประโยชน์ พบว่า ไม่แตกต่างกัน ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนแต่ละประเภท พบว่าไม่แตกต่างกัน

การวิจัยเกี่ยวกับประเภทของกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาชั้นสูงทร โศทรบรรเทา (2506:หน้าบทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดพระนครและธนบุรี" ในปีพ.ศ. 2506 โดยสำรวจกิจกรรมที่จัดไว้ดำเนินการ ปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนทัศนคติของครูและนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นได้แก่สถานักเรียน ชุมนุมทางวิชาการต่าง ๆ การไปศึกษานอกสถานที่ กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ งานสังสรรค์รื่นเริง การจัดทำหนังสือ การอภิปราย ปรากฏา และโต้วาที การจัดนิทรรศการ ฉายภาพยนตร์ และการจัดการแข่งขันกีฬา ในการดำเนินงานส่วนใหญ่ มีคณะกรรมการบริหารชุมนุมเป็นฝ่ายดำเนินการ และมีอาจารย์ที่ปรึกษาคอยให้คำแนะนำ ปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือสมาชิกยังไม่สนใจเท่าที่ควร งบประมาณที่ใช้ดำเนิน

การไม่เพียงพอ สถานที่ไม่อำนวย เวลาจำกัดและไม่แน่นอน จึงทำให้ไม่สะดวกแก่ครู และนักเรียนที่มาร่วมกิจกรรม

ส่วนในระดัมนอกศึกษานั้น ชัชชาภรณ์ เสนาลักษณ์ (2517:184 - 190) ศึกษาค้นคว้า "การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยอาชีวศึกษาของรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร" ในปี พ.ศ. 2517 ตัวอย่างประชากร ได้แก่ ผู้อำนวยการวิทยาลัยอาชีวศึกษา จำนวน 13 คน โดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมทุกครั้งมีการกำหนดจุดมุ่งหมายโดยบุคคลที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน คืออาจารย์ที่ปรึกษา กิจกรรม ผู้อำนวยการและนักเรียน การดำเนินงานให้มีการเสนอโครงการดำเนินงานล่วงหน้า และวิทยาลัยได้ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน สถานที่ กำหนดเวลาในการจัดกิจกรรมวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ตลอดจนการจัดหาบุคลากรพิเศษ เพื่อช่วยในการจัดกิจกรรม และมีการควบคุมอย่างมีระบบ ระเบียบ ปัญหาที่พบ ได้แก่ การจัดหาเงิน สถานที่ และเวลา และพบว่าการจัดกิจกรรมประเภทกีฬา ระหว่างสถาบันการศึกษานั้น มักจะเกิดกรณีพิพาทระหว่างสถาบัน โดยมีสาเหตุใหญ่คือ เรื่อง ส่วนตัว

ข. การวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียน และผู้มีส่วนในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร

ในปี พ.ศ. 2519 มีผู้สนใจศึกษาเจตคติของอาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนรัฐบาลที่มีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน โดยแบ่งเขตการศึกษาเป็นเขตภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันออก ดังนี้

ประภัสสร มโนรัตน์ (2519:110-112) ศึกษาในเขตภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนในภาคเหนือจัดได้แก่ ชุมนุมวิชาการ ชุมนุมกีฬา กิจกรรมที่เกี่ยวกับการศาสนา การสังคมสงเคราะห์ ศิลปะและดนตรี เป็นต้น กิจกรรมส่วนใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ครู และครูที่ปรึกษาต่างก็เห็นพ้องกันว่ามีความประโยชน์มากในด้านส่งเสริมความรู้ในหลักสูตรสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน แก้ไขปัญหาการใช้เวลาว่างได้ แต่ครูมีความเห็นว่าช่วยแก้ปัญหาการปกครองและความประพฤติได้พอ

ปลานกลาง นักเรียนส่วนมากเห็นว่ากิจกรรมนักเรียนมีประโยชน์มากในค่านิยมให้รู้จักทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ ทำให้เป็นคนมีเหตุผล

นิตยา เปลื้องนุช (2519:74-75) ศึกษาในเขตภาคกลาง ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดได้แก่ กิจกรรมเกี่ยวกับการศาสนา กีฬา สุข-อนามัย การบำเพ็ญประโยชน์และสังคมเป็นต้น อาจารย์ใหญ่ ครู และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ซึ่งต่างก็มีความเข้าใจและตระหนักถึงประโยชน์ที่ได้จากการจัดกิจกรรมนักเรียน มีคณะกรรมการนักเรียนดำเนินงานร่วมกับที่ปรึกษา เงินที่ใช้จัดมาจากการจัดกิจกรรมนักเรียน

อรุวรรณ เวทยะเวทิน (2519:100-104) ศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่โรงเรียนต่าง ๆ จัด ได้แก่กิจกรรมทางค่านิยม กีฬา ศาสนา และวิชาการ อาจารย์ใหญ่ ครูและนักเรียนส่วนมากมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน ต่างก็ตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าที่ได้รับทั้งในด้านความสนใจ และเข้าร่วมกิจกรรมที่พอสมควร โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ใหญ่เห็นว่า กิจกรรมนักเรียนช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และเสริมสร้างความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีในสังคมได้เป็นอย่างดี แต่ไขกับปัญหาการใช้เวลาว่างของนักเรียนและเสริมสร้างประโยชน์ให้แก่ชุมชนได้น้อย ครูส่วนใหญ่ได้ให้ความร่วมมือและให้คำปรึกษาแก่นักเรียน เคยติดตามผลงานเป็นบางครั้ง และมีความเห็นว่ากิจกรรมทำให้ผลการเรียนของนักเรียนค่อยลง นักเรียนส่วนมากจะเข้าร่วมกิจกรรมด้วยความสนใจ โดยวิธีสมัครเข้าเป็นสมาชิกอย่างน้อยคนละ 1 ชุมนุม กิจกรรมที่นักเรียนสนใจเข้าร่วมมากที่สุด คือกิจกรรมเกี่ยวกับสังคม และชุมชน กิจกรรมทางค่านิยมวิชาการ เป็นต้น

สุมาลี แจบเกาะ (2519:111-115) ศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดได้แก่ สภานักเรียน กิจกรรมทางค่านิยม วิชาการ สังคมสงเคราะห์ กีฬา ศิลปะ คณิตศาสตร์ สังคม ทัศนศิลป์ และศาสนา เป็นต้น โดยเฉลี่ยแล้ว อาจารย์ใหญ่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน เพราะเห็นว่ากิจกรรมนักเรียนให้ประโยชน์แก่นักเรียนทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เห็นว่าให้ประโยชน์ในด้านส่งเสริมความรู้ในหลักสูตร และส่งเสริมการทำงานในระบอบ

ประชาชิปไทย ครูและครูที่ปรึกษาที่มีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียนต่างเห็นว่กิจกรรมนักเรียนมีคุณค่าและช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน ส่วนนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการจัดกิจกรรมนักเรียน และเห็นว่ากิจกรรมนักเรียนมีคุณค่าให้ประโยชน์ทุกด้านมากเท่า ๆ กัน แต่ไม่ค่อยเห็นประโยชน์ในข้อที่ว่า กิจกรรมทำให้นักเรียนดีขึ้น

ในด้านการสำรวจความคิดเห็นของนักเรียน ในปี พ.ศ. 2508 เภมูจมาศ เพิ่มสุขศรี ได้ศึกษาเรื่อง "การสำรวจทัศนคติของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนครธนบุรี ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร" ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความสนใจในกิจกรรมเสริมหลักสูตรพอสมควร นักเรียนต้องการที่จะจัดกิจกรรมเอง โดยให้ครูเป็นเพียงที่ปรึกษาเท่านั้น การดำเนินงานของการจัดกิจกรรมที่ผ่านมาได้ผลดีไม่เท่าที่ควร (เบญจมาศ เพิ่มสุขศรี 2508:บทคัดย่อ)

ต่อมา ในปี พ.ศ. 2511 วณี ปัทมลิขิตสกุล (2511: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "การสำรวจความสนใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย" ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสนใจที่จะเข้าร่วมกิจกรรมและให้ความร่วมมือพอสมควร นักเรียนมีความเห็นว่าครูยังขาดความชำนาญผู้ปกครองนักเรียนให้ความร่วมมือพอสมควร ปัญหาที่พบคือเวลาที่จัด สถานที่ และบางครั้งขาดความร่วมมือจากสมาชิก

พูนศิริ เจริญพันธ์ (2514:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสนใจของนักเรียนโรงเรียนสตรีศรีสุริโยทัยที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร" ในปี พ.ศ. 2514 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่จัดขึ้นมี 2 ประเภทคือ การจัดสถานักเรียนและชุมนุมวิชาการต่าง ๆ สำหรับความสนใจของนักเรียนที่มีต่อกิจกรรม ปรากฏว่านักเรียนไม่ให้ความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตรเท่าที่ควร ทั้งนี้เพราะผู้ริเริ่มในการจัดกิจกรรมได้แก่ อาจารย์หัวหน้าสายวิชา แทนที่จะเป็นครูสอนและนักเรียนรวมกันจัด ดังนั้นจึงมีนักเรียนจำนวนหนึ่งที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมใดเลย นอกจากนั้นยังพบว่า โรงเรียนไม่มีแผนงานโครงการจัดกิจกรรมที่แน่นอน ขาดระเบียบข้อบังคับ จึงทำให้เกิดปัญหา อีกประการหนึ่งกิจกรรมจะจัดในวันหยุด นักเรียนส่วนใหญ่ต้องการพักผ่อนและทำกรบ้าน จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักเรียนไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมเท่าที่ควร

ต่อมาในปี พ.ศ. 2517 สุภาพ สัตยานนท์ (2517: บทคัดย่อ) ได้ศึกษา "ความคิดเห็นของนักเรียนในโรงเรียนสตรีวิทยา ที่มีต่อกิจกรรมเสริมหลักสูตร ปีการศึกษา 2517" ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่สนใจกิจกรรมพอสมควร และมีความเห็นว่ากิจกรรมสนุกสนานทำให้มีความรู้เพิ่มขึ้น ช่วยฝึกทักษะการทำงาน สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับนักเรียน และระหว่างนักเรียนด้วยกัน ในด้านความสัมพันธ์กับผลการเรียน นักเรียนส่วนหนึ่งเห็นว่าทำให้ผลการเรียนต่ำลง นักเรียนเห็นว่าเวลาที่จัดมีน้อย นักเรียนไม่สะดวกเข้าร่วมกิจกรรมทุกคน นักเรียนให้ข้อเสนอแนะว่า ควรปรับปรุงกิจกรรมให้น่าสนใจยิ่งขึ้น ควรได้รับความร่วมมือและความคิดเห็นจากทุกฝ่ายจัดกิจกรรมในวันหยุดหรือตามความเหมาะสม ควรแจ้งวัตถุประสงค์และประโยชน์ที่ได้รับ ควรเตรียมงบประมาณให้เพียงพอ

ในปี พ.ศ. 2523 อนุชา เทวราชสมบูรณ์ (2523: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "เจตคติของผู้บริหารโรงเรียนครู และผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดพิจิตร" ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่มีเจตคติในเชิงเห็นด้วยกับกิจกรรมนักเรียนแต่ละประเภท และเมื่อพิจารณาความเห็นของกลุ่มตัวอย่างในโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง เล็ก โดยไม่คำนึงถึงประเภทกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เจตคติของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อกิจกรรมแต่ละประเภทไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาระหว่างประเภทกลุ่มตัวอย่างโดยไม่คำนึงถึงขนาดโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ปกครองมีเจตคติที่มีต่อกิจกรรมเกี่ยวกับวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .05 ส่วนเจตคติที่มีต่อกิจกรรมเกี่ยวกับการออกกำลังกายและนันทนาการ กิจกรรมเกี่ยวกับศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม การบำเพ็ญประโยชน์ การปกครองและการประชุมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในระดับ .01

ส่วนความคิดเห็นของนักเรียนในต่างประเทศนั้น ในปี ค.ศ. 1952 ฮาโรลด์ เอฟ. บริเนการ์ (Harold F. Brinegar 1952: 49-54) ได้ศึกษาเรื่อง "The Measurement of Attitudes of High School Students Toward

Their School" เพื่อศึกษาเจตคติของนักเรียนมัธยมที่มีต่อการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในโรงเรียนของตนเอง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า นักเรียนส่วนมากที่ร่วมกิจกรรมสถานักเรียนไม่มีความรู้ในการบริหารงานสถานักเรียนเพียงพอ สิ่งที่นักเรียนไม่พอใจคือขาดการวางแผนงานในการจัดกิจกรรม นักเรียนมากกว่าหนึ่งในสามของทั้งหมดต้องการมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่านี้ นักเรียนจำนวนครึ่งหนึ่งของทั้งหมดกล่าวว่านักเรียนทั้งหมดควรมีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรม และมีความเห็นว่ากิจกรรมทุกอย่างยกเว้นกิจกรรมทางค่านักทำ ควรจัดไว้ในเวลาเรียน เพื่อให้นักเรียนจะได้มีโอกาสเข้าร่วมกิจกรรมได้ทั่วถึง

ต่อมาในปี ค.ศ. 1974 ซีไอคอร် แอนดรู เบอรัรานิส (Theodore Andrew Beranis 1974: 1892 -A) ได้ศึกษาเรื่อง "A Study of the Effects of 45-15 Continuous School Year Experience on Student Vacation Activities and Attitudes" กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือกลุ่มที่เคยเข้าร่วมกิจกรรมที่จัดตามปฏิทินโรงเรียน และเมื่อโรงเรียนปิดภาคเรียน ถูกกำหนดให้ไปร่วมกิจกรรมพิเศษนอกโรงเรียน อีกกลุ่มเป็นกลุ่มที่เคยร่วมกิจกรรมที่จัดตามปฏิทินโรงเรียน และเมื่อปิดภาคเรียนก็ยังคงสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมต่อไปตามเดิม ผลการวิจัยพบว่านักเรียนที่ไปร่วมกิจกรรมพิเศษนอกโรงเรียนมีความพอใจในการท่องเที่ยว การตั้งค่ายพักแรมร่วมกับครอบครัวและมีความเชื่อว่า การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยให้สามารถจดจำสิ่งต่าง ๆ ที่เรียนในบทเรียนได้ดีขึ้น

ค. การวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในคานความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมเสริมหลักสูตรกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนนั้น ในปี ค.ศ. 1959 จอห์น ฮาร์โลด สกิลแมน (John Harold Skillman 1959: 1958) ได้ศึกษาเรื่อง "A Study of Relationship Between Participation in Various Types of Extra Class Activities and Academic Performance in Three Private Japanese Secondary Schools" เพื่อศึกษาหาความสัมพันธ์ระหว่างการเข้าร่วมในกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่าง ๆ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนราษฎร์ ระดับมัธยมศึกษาในประเทศญี่ปุ่น โดยศึกษา

จากนักเรียนโรงเรียนราษฎร์ 3 แห่ง ในกรุงเทพฯ คือโรงเรียนชาย หิญา และ สหศึกษา กิจกรรมนักเรียนที่ศึกษาแบ่งเป็น 4 ชนิด คือสถานนักเรียน ชุมนุมหนังสือพิมพ์ การละคร คนตรีและชุมนุมสนใจพิเศษต่าง ๆ ผลการวิจัยพบว่า ผลการเรียนของนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร กับผลการเรียนของนักเรียนที่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมจะแตกต่างกัน ผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ไม่เข้าร่วมกิจกรรม

ในปี พ.ศ. 1967 ฮัมฟรีย์ (Humphry Robert D. 1960: 125 - 131)

ได้ศึกษาเรื่อง "The Relationship of Participation in Out of School Activities of School Achievement" ว่าการเข้าร่วมกิจกรรมเสริมหลักสูตร มีผลต่อการศึกษารูปแบบใดบ้าง โดยศึกษาจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง และเจ้าของโรงเรียน ด้วยแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ โดยแบ่งกิจกรรมเสริมหลักสูตรออกเป็น 10 ชนิดคือ กิจกรรมด้านสังคม กิจกรรมการท่องเที่ยว กิจกรรมเกี่ยวกับศิลปะ กิจกรรมการอ่าน กิจกรรมการทำกรรบ้าน กิจกรรมการร้องเพลง กิจกรรมการทำงานนอกบ้าน กิจกรรมการฝีมือและงานอดิเรกอื่น ๆ กิจกรรมเกี่ยวกับโทรทัศน์ กิจกรรมเกี่ยวกับการภาพยนตร์ ผลของการวิจัยปรากฏว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้เวลาเข้าร่วมกิจกรรมต่อไปนี้ค่อนข้างมาก เช่น อ่านหนังสือ ศิลปะ และสังคม ในขณะที่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้เวลาในการร่วมกิจกรรม แต่เป็นกิจกรรมเกี่ยวกับโทรทัศน์ ร้องเพลง และเกมต่าง ๆ ความสัมพันธ์ระหว่างสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนกับการอ่านและวิชาภาษาอังกฤษกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีค่าเป็นบวก แต่ความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาอื่น ๆ ยกเว้นภาษาอังกฤษ กับกิจกรรมการดูโทรทัศน์มีค่าเป็นลบ

การวิจัยเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับกิจกรรมเสริมหลักสูตรในประเทศไทย พ.ศ. 2509 ชัยนารถ นาคบุปผา (2509: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "การศึกษาความสัมพันธ์ของการเรียนกับการปฏิบัติหน้าที่ของกรรมการสถานักเรียนในโรงเรียนรัฐบาลจังหวัดพระนครธนบุรี" เพื่อเปรียบเทียบความสำคัญระหว่างคะแนนสอบของนักเรียนก่อนเข้ารับตำแหน่งกรรมการสถานักเรียน และ ขณะเข้ารับตำแหน่งกรรมการสถานักเรียน โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูล รายงานการปฏิบัติกิจกรรมและรายงานผลการเรียนของกรรมการสถานักเรียนแต่ละคนจากโรงเรียนต่าง ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2506 - 2508

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า ค่าความสัมพันธ์ของคะแนนการสอบของนักเรียนก่อนและขณะปฏิบัติหน้าที่กรรมการสถานักเรียนมีค่า ระหว่าง 0.49 - 0.76 ดังนั้นคะแนนผลการเรียนก่อนและขณะปฏิบัติกิจกรรมเป็นกรรมการสถานักเรียนมีความสัมพันธ์กันมาก เมื่อค่า r มีค่าสูง และมีความสัมพันธ์ปานกลางในบางโรงเรียน เมื่อ r มีค่าต่ำ

ในปี พ.ศ. 2508 จูไรศรี สุทธิศรีสังข์ (2508:84-88) ได้ศึกษาเรื่อง "ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร" ผลการวิจัยพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่อย่างใด ยกเว้นโรงเรียนรัฐบาล สหศึกษาที่ยังมีความสัมพันธ์กันบ้างแต่น้อยมาก ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า เพื่อให้ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมนอกโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ผลดี จะต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่าย เช่น ตัวนักเรียนเองจะต้องติดตามความเคลื่อนไหวหาโอกาสเข้าเป็นสมาชิกและรวมกิจกรรม ทางคานครุและนุปกครองจะต้องช่วยส่งเสริมแนะแนวให้เด็กเกิดความสนใจและฝ่ายจัดกิจกรรมจะต้องจัดหาอุปกรณ์ให้บริการอย่างพร้อมเพรียง

ง. การวิจัยเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร
การวิจัยในต่างประเทศ ที่สำรวจเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรมี ดังนี้

ในปี ค.ศ. 1969 โจเซฟ เอ็ดเวิร์ด ดูฮาน (Joseph Edward Doohan 1968:2146-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "Current Practices and Problems in Student Activities in four Maine Public Secondary Schools" เพื่อศึกษาปัญหาและการจัดกิจกรรมนักเรียนในแต่ละโรงเรียนในรัฐเมน โดยพิจารณาสิ่งที่จะช่วยสนับสนุนกิจกรรมของนักเรียน ในชั้นมัธยมศึกษาและประถมศึกษา รวมทั้งได้ศึกษาชุมชนโดยการใช่แบบสัมภาษณ์ สังเกต และใช่แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การจัดกิจกรรมนักเรียนนั้นมีปัญหาเกิดจากนักเรียนจำนวนมากต้องอาศัยรถรับส่งมาโรงเรียน ดังนั้นในการดำเนินการจัดกิจกรรมจะต้องจัดรถรับส่งนักเรียนที่สนใจเข้าร่วมกิจกรรมหลังเลิกเรียนแล้ว อาจารย์ที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมมีจำนวนไม่

เพียงพอ การประสานงานของสถานศึกษาและหน่วยงานของชุมชนมีน้อยเกินไป การเปลี่ยนแปลงของสังคมเร็วทำให้มีช่องว่างระหว่างผู้ใหญ่ และวัยรุ่น เวลาในการจัดกิจกรรมมักใช้เวลาเรียน มีนักเรียนบางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้เพราะใช้เวลาเกือบทั้งหมดเคร่งเครียดอยู่กับการเรียน มีปัญหาในเรื่องช่วงเวลาที่ใช้จัดกิจกรรม

ในปี ค.ศ. 1971 โรเบิร์ต เอ็ดเวิร์ด ฮาเกอร์ตี (Robert Edward Hagerty 1971:2401-A) ได้ศึกษาเรื่อง " An Investigation of Student Activity Program in Michigan Junior High Schools" เพื่อศึกษาดังสภาพการจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รัฐมิชิแกน ในด้านบทบาทของสถานักเรียนต่อกิจกรรมนักเรียน การประเมินผลการจัดชุมนุมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กิจกรรมนักเรียนที่จัดขึ้นเป็นส่วนหนึ่งของโปรแกรมโรงเรียน โดยมีการให้เวลาสำหรับกิจกรรม แต่การดำเนินงานมีข้อบกพร่อง คือผู้บริหารเป็นผู้ตัดสินใจ รวมทั้งวางนโยบายฝ่ายเดียว เป็นส่วนใหญ่ สถานักเรียนไม่ได้มีส่วนในการรับผิดชอบในเรื่องสำคัญ ๆ เช่น เรื่องการเงิน การจัดกิจกรรมของชุมนุม การประเมินผลโปรแกรม เป็นต้น

สำหรับการวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ในประเทศไทย มีดังนี้

ในปี พ.ศ. 2506 ทองสุข รัตนศรีวงศ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในจังหวัดพระนครและธนบุรี" ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในการจัดกิจกรรม คือ นักเรียนไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างดีพอ ขาดความชำนาญในด้านการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร ขาดความร่วมมือจากสมาชิกและอาจารย์ที่ปรึกษา มีปัญหาค่าเงินคือมีเงินไม่เพียงพอ เวลาและสถานที่มีจำกัดทำให้ไม่สะดวกแก่ครูและนักเรียนที่จะมาร่วมกิจกรรม ตลอดจนผู้ให้การสนับสนุนขาดการแนะนำและวางแผนที่ดี การแบ่งงานไม่ทั่วถึง ไม่มีการวางแผนระยะยาว และไม่มีการบันทึกผลงานไว้

ในปี พ.ศ. 2515 อัมพร ศิลารังษี (2515:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง " ปัญหาการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนสาธิต" ซึ่ง

ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทองสุข รัตนศรีวงศ์ คือ ปัญหาในการจัดกิจกรรม ส่วนใหญ่ เนื่องจากขาดงบประมาณสนับสนุน เวลาในการจัดไม่แน่นอน ขาดสถานที่ที่จะอำนวยความสะดวก ทั้งครูและนักเรียนขาดความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเท่าที่ควร จึงทำให้การจัดกิจกรรมไม่บรรลุจุดมุ่งหมาย

เนื่องจากหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 ได้จัดให้กิจกรรมสร้างนิสัย อยู่ในหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ผู้วิจัยจึงศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งมีผู้วิจัยแตกต่างกันไปดังนี้

ในด้านความคิดเห็นของผู้ใช้หลักสูตรนั้น มาลินี กุลมาศย์ (2521:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "การเปรียบเทียบความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ ที่มีต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรประโยคประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย" ในปี พ.ศ. 2521 ผลการวิจัยพบว่า ความคาดหวังของครู ครูใหญ่ และศึกษานิเทศก์ที่มีต่อประสิทธิภาพของหลักสูตรประถมศึกษา 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยไม่แตกต่างกัน โดยต่างมีความเห็นตรงกันว่า เนื้อหาทั้ง 4 หมวดวิชา มีความเหมาะสมอยู่ในระดับปานกลาง ในด้านประโยชน์ ภัยของผู้เรียน จำนวนเวลาเรียน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การติดตามผล และมีเพียงบางเรื่องที่ต้องปรับปรุงอีกเล็กน้อย

การารัตน์ อุทัยพยัคฆ์ (2524:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดราชบุรี" ในปี พ.ศ. 2524 ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมต่างๆ ที่กำหนดไว้มีความเหมาะสมกับวัย ความพร้อม ตลอดจนสภาพแวดล้อมของนักเรียนพอสมควร ครูมีปัญหาในด้านการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง ปัญหาที่ครูประสบอยู่ในทุกวิชาในกลุ่มนี้คือ ครูไม่สามารถผลิตสื่อการเรียนได้ นอกจากนี้ยังมีความเห็นว่า ครูแต่ละคนมีความสามารถไม่เท่ากันในการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งครูคิดว่าจำเป็นต้องอาศัยครูที่มีความสามารถแต่ละคนสูงมาก

ในด้านปัญหาการใช้หลักสูตรกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยนั้นในปี พ.ศ. 2523 จันทนา ตั้งสุวรรณพานิช (2523:หนามบทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "การใช้แผนการสอนของกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร"

ผลการวิจัยพบว่า จากการวิเคราะห์แผนการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย อยู่ในเกณฑ์ดีและเหมาะสมแล้วทุกองค์ประกอบ คงมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงอีกเป็นบางส่วนใดแก่ดนตรีและนาฏศิลป์ ต้องปรับปรุงกิจกรรมที่ว่า "เล่าเรื่องเกี่ยวกับท่านองจังหวัดระหว่างเพลงไทยสากล เปรียบเทียบให้นักเรียนฟัง" และสื่อการเรียนที่เกี่ยวกับ "เพลงไทยเดิมและเพลงไทยสากล" และที่แก้ไขทั้งหมดคือ องค์ประกอบของ กลุ่มประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับจุดประสงค์ที่ว่า "บอกความแตกต่างของเพลงไทยเดิม และเพลงไทยสากลได้พอสมควร" ส่วนกิจกรรมสร้างนิสัย ต้องปรับปรุงจุดประสงค์ที่ว่า "ยอมรับผิดเมื่อตนทำผิด" และกิจกรรมการเรียนการสอนที่ว่า "ให้นักเรียนนำข่าวจากหนังสือพิมพ์หรือข่าวชาวบ้านที่เกี่ยวกับความซื่อสัตย์มาเล่าให้เพื่อนฟังแล้วช่วยกันวิจารณ์เกี่ยวกับปัญหาการใช้แผนการสอน ครูจะประสบปัญหาในเรื่อง ครูขาดความรู้พื้นฐานของการสอนจริยศึกษา และวิธีการบูรณาการ ครูขาดทักษะในการให้นักเรียนเข้ามามีบทบาทในการทำกิจกรรมสร้างนิสัย การจัดทำสื่อการเรียน ส่วนการวัดผลจะใช้การสังเกตเป็นส่วนใหญ่

ต่อมาในปี พ.ศ. 2524 วิชาติ ยงเจริญ (2524:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนราษฎร์ ในเขตการศึกษา ๑" ผลการวิจัยพบว่ามีปัญหาการสอนกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยในเรื่องงบประมาณ การสร้างสื่อการเรียน การใช้เครื่องดนตรี ความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน การจัดกิจกรรมบูรณาการ เนตรนารี หรือผู้นำเพื่อประโยชน์ การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างนิสัยรักสวยรักงาม การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับคุณธรรม การสอนให้ครบตามแผนการสอนพลศึกษา ในการแก้ปัญหาผู้บริหารโรงเรียนจะใช้วิธีขอความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนเป็นส่วนใหญ่

สุภัทรา ฤทธิบุตร (2525:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง "ปัญหาการสอนลูกเสือของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร" ในปี พ.ศ. 2525 โดยใช้การสังเกตและสัมภาษณ์ ผลการวิจัยพบว่าโรงเรียนที่จัดสอนกิจกรรมลูกเสือส่วนใหญ่ยังขาดบุคลากรที่มีความรู้ และความสามารถในการสอนลูกเสือ ครูใหญ่ให้ความสนับสนุนในการสอนลูกเสือในโรงเรียน แต่ยังไม่ใ้ความสนใจในการติดตามผลที่จะได้รับอย่างแท้จริงครูอื่น ๆ ที่ไม่ใ้สอนลูกเสือยังไม่เห็นความสำคัญ และยังไม่ให้ความร่วมมือในการสอนลูกเสือเท่าที่ควร ผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาที่จะให้ความสนใจและร่วมมือในกิจกรรมลูกเสือ

งบประมาณในการจัดกิจกรรมและซื้ออุปกรณ์การสอนยังไม่เพียงพอ เวลาสอนแต่ละครั้งน้อยเกินไป และบริเวณที่ใช้สอนถูกเสียดับแคบ

จากการศึกษารวมคั้งที่เกี่ยวข้องแล้ว เป็นที่น่าสังเกตุว่า หลักสูตรประถมศึกษา 2521 มีกิจกรรมสร้างนิสัยที่เปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถเลือกจัดได้ตามความเหมาะสม ส่วนในหลักสูตรมัธยมศึกษา นั้น การพัฒนาลักษณะนิสัยของนักเรียนจะจัดในรูปของกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือกิจกรรมนักเรียน แต่ในระดับประถมศึกษา กิจกรรมสร้างนิสัยจะมีลักษณะผสมผสาน สอดแทรกไปกับกลุ่มประสบการณ์อื่น และมีบางส่วนที่เป็นกิจกรรมนักเรียน และเมื่อพิจารณาถึงการวิจัยก็พบว่ามีผู้สนใจศึกษาเรื่องกิจกรรมเสริมหลักสูตร หรือกิจกรรมนักเรียนกันมาก โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ส่วนระดับประถมศึกษา นั้นมีค่อนข้างน้อยมาก ครั้นประเทศไทยเปลี่ยนแปลงหลักสูตรประถมศึกษาเป็นฉบับปัจจุบัน ก็คงมีผู้สนใจศึกษาถึงปัญหาหรือผลการใช้หลักสูตร โดยจะศึกษากันทั้งกลุ่มประสบการณ์ โดยเฉพาะกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ดังนั้น ผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาสำรวจเพื่อหาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับ การจัดกิจกรรมสร้างนิสัยว่าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมอะไรบ้าง และจัดอย่างไร ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนไทย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย